

Postimees

Peatoimetaja Jaan Tõnisson.

1933 - 1936 aastakäigud

Südamlikku tänu

avaldame kõigile sõpradele ja
mõtteosalistele, isikutele ja asu-
tistele, ärisõpradele ja lugelastele,
kes meid austanud heade soovidega
pühade puhul ja aasta
vahetusel.

«Postimehe» toimetus.

Üksiknumber 5 senti

Hinnata kaasandeks igal esmaspäeval
pilkeleht „Sõdemed“.

„Postimehe“ tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s, 2 k. — 300 s, 3 k. — 370 s, 6e 3
kuu korraga tellides iga järgnev kuu 120 s, 6 k. 725 s, 12 k. 1400 s.

Postita: 1 kuu 135 s, 2 k. — 270 s, 3 k. — 325 s, 6e 3 kuu
korraga tellides iga kuulau 105 s, 6 kuud 625 s, 12 kuud 1250 s.

Vannutatud maamõõtjate instituut.

Korralagedus maamõõdu alal lihtsudeeritakse.

Enne viimastel koosolekul otsustas wabariigi walitus esitada riigiloogule kinnitamiseks maamõõdu seaduse eelnõu.

Selle seadusega tahetakse reguleerida maamõõdu asjandust, kus viimastel ajal wastawa seaduse puudumisel mõningad wäärnähtused ja kuritarwitused ette tulnud.

Maamõõtjad on meil olnud enamikus riigiametnikud, kuuludes katastri ja maaforraalduse ameti alla ja teinud tööd peamiselt maareformi teostamise alal. Nüüd, kus aga maaforraalduse tööd hakkawad lõpule jõudma, wabanewad maamõõtjad ja peawad edaspidi tööd otsema erawiisil. Et siin kindlat korda luua, jels on mõeldud maamõõdu seadus, millega tahetakse järele seada awalik-dignuslil maamõõtjate instituut, et mitte wõimalik poleks igaühel oma äranõgemise järele maamõõtjaks hakata.

Edaspidi peab maamõõtjal olema wastaw eelharidus ja ta peab maksma järele kautsjoni 500 krooni, et wõimalik oleks tajuda tahjusid ja kulusid, mis wõiwad tekkida hoopeltse wõi esituse puhul. Wannutatud maamõõtjatele antakse õigus teostada iseietewalt, walmistada kaarti ja plaane, mis omawad seadusliku jõu. Nimult üks eksemplar plaanid peab esitama katastriameti arhiivile.

Teine suurem muudatus, mis nimetatud seadusega tahetakse maksma panna, on, et katastriameti arhiiv, mis praegu asub Tallinnas põllutööministeeriumi juures, wiitakse üle maafondade kinnistusjaoskondade juure, kus ametise pannaie eriline katastriametnik. See korraldus on tarwilil jelleks, et teha katastri arhiivi kättesaadawaks, kuna arhiivi kaitsewad mitmed ringkonnad.

Maamõõtjatele täiendus- kursused.

Tuleval aastal hakkab maksima wannu-
tatud maamõõtjate seadus, misline muuseas
maamõõdu tegemise kohta üles seab suure-
mad nõudmised, kui need on olnud seni. Et
maamõõtjate teadmisi nende erialal täien-
dada ja tutvustada tehnika uuemate saama-
tistega jessel alal korraldab geodeetide
ühing maamõõtjatele täienduskursused.
Kursused algavad siis, kui maamõõtjad
välis töödelt wabanewad.

Postimees 23.07.1934

Maamõõtjate Selts protesteerib.

Eesti Maamõõtjate Selts on pöördunud avaldusega linnavalituse poole, milles tunnustab eite, e: tööpundus hakkab end tunda andma ka maamõõtjate tegevusalal ja juba tänava linnabel ei jätkunud enam kõigile Tartus tegutsesvalle eramamõõtjaille töid, mille töitu tuli maamõõtjatel mujale siirduda.

Selle tõttal tegutses aga, seltsalste edast avalduses, linna teenistuses jesseto sündlaspalgeline linna maamõõtja lalalbaselt ka eramamõõtjete töde ala, olles oma ametialal alalises lohkupruutes töötartvitajatega, on tema linna etteulavate maamõõburööde juhtes sattunud anonopoliseeritud seisukorda.

Sarnast nähtust ei saa lubatavats pldada, sest linna maamõõtja, faades linnaametnikuna laugelt elatissmiinimumi ületavat palga, peals terve oma tödjou pühendama linna teenistusse, seba enam, et tal oma o:seloheste ülesannete alal on nähtavasti tööd küllalbaselt, sest mõõdunud aastal linnamõõtjate mõõtmise anti wälja koguni eramamõõtjaille.

Ei saawat loomulikkus pldada ka, et linna maamõõtja efines sihel ajal oma siendi-plaanilistija ja linna juuride kaitdjana.

Avaldises seltsalste wael, et Tallinnas ja Wiljandis on linnamamõõtjail eratööde :egemine täiesti keelatud. Seetõitu palutakse ka Tartu linna maamõõtjal oma ülesannete tõttal eratööde tegemine ära keelata.

Maamõõte ala nõuab ümberkorraldamist.

Ajalehtede andmetel näib wabariigi walitjusel soow olewat meie maamõõdu katastri ja kaardiasjandust ümber korraldada.

Rahjus ei ole eriteadlastel võimalust olnud uute kawatjustega wahenditult tutvuneda. Kuna wabariigi walitjus lubab ka laiemate hullade kaastööga seaduseandluses arvestada, siis püüame oma seisukohti siin lühidalt wäljendada.

Ei saa jätta, et praegune katastri ja maakorralduse osakond väga ebaotstarbelalt on konstrueeritud: Meie wäikesel riigil läib üle jõu 200—300-iskulist asutust maamõõdu alal ülewal pidada. Eriti kui meele tuleb, et paralleelselt tegutsewad sõjawäe topograafia osak., finnistus-jaoskonnad ja palju teisi asutusi. Sarnase asutuse järele ei ole ka tarwidust. Wähemalt 50% plaanidest tehakse eramaamõõtjate kaudu. Selle juures tuleb eramaamõõtja töö palju odavam. Kuna eramaamõõtjad tegelewad ühesugustel alustel katastriametiga ja wiimane eratöid kontrollib, siis ei saa ka öelda, et eratööd kvaliteedilt katastriameti töödelt allpool seisaksid. On ju igal kontrollijal inimlik kalduvus teistelt enam nõuda, kui ise täita suudetakse või tahetakse.

Asjaajamine katastriametis on liiga pikaldane. Isegi pisikeste plaanide teostamine wõtab katastriametis aega 3—6 kuud, kuna mõõtmise ühes plaanide valmistamisega 1—2 päewa kestab.

Maakorralduse alal mõjub äärmiselt laastawalt talude peale asjaajamise weniimine 4,5 ja rohkem aastaid, nagu seda sageli ette tuleb. Kes korra jelle risti endale wõtnud, peab seda lõpuni kandma, kuid naabrid tänawad jumalat, et nemad sellest kurjast õigel ajal aimu said.

Kontrollimine on liig pedantlik; põhjustel, miks plaane ei kinnitata, on sageli ilma praktilise tähtsusega. Wabandaw ei ole ka asjaolu, et maksivad määrused seda ehk teist tühist piirasja ette kirjutawad, sest määrusi töötawad wälja samad asutused ja kannawad moraalselt wastutust nende otstarbekuse eest.

Praegusel wiisil kontrollimine tõstab maamõõdu-tööde hinda ligi 40% ja weeretab sellega põllumeeste õlgadele lubamatu koorma; teisest küljest aga vähendab ka maamõõtja isjekulekut, kuna tööde arvu

wähendab. Sellega on praegune kontrollimise wiis maamõõdu-asjanduse otjekohene lammitis. Kui siin veel meele tuleb, et riik põllumeestele maakorralduse tööde läbiwiimiseks toetust annab, teijelt poolt aga tööd kalliks aetakse, siis tuleb tahtmatult meele koer, kes oma jaba püüab, kuid seda kätte ei saa, sest ta ise tixib jelle eest ära.

Wäide, et kontroll maamõõdu-tööde kvaliteeti tõstab, ei pea paika. Linnades ja alewites, kus maa wõrratult wäärtuslikum kui taludel, ei tunta katastri kontrollimist ja midagi pole ka. Kontrollimine wõiks tööde wäärtuse tõusule kaasa aidata, kui seda teostaks isikud, kel kontrollitawatest suuremad teadmised. Meil aga seda ei ole. Kõik rewidendid on weneaegse maamõõtjatekooli õpilased, sellega 20—25 aastat ajast maha jäänud, kuna aga paljud reamed-maamõõtjad Eestis tehnikumis õppinud wõit wälismaal kõrgemas õppeasutuses.

Meie maamõõdu-asjandus ei ole iseseiswuse ajal mingit edusammu teinud ja jääb maha mitte üksi Lääne-Euroopast, waid pea kõigist Wene piiririikidest.

Maamõõtjate majanduslik seis ei ole parem mustatööliste omast. Maamõõtjaks saamine on kulukas, nõudes 13—15-aastast haridust. Uus, tulewal aastal jõusseastuw maamõõde-seadus teeb maamõõtjaks saamise noorematel ilma katastri ja maakorralduse osakonna direktori lahle loata täiesti wõimatuks.

7 aasta eest jõuti meil arusaamisele, et kinniswarade hindamise amet ja maakorralduse amet tuleksid kokkuh. mõttes ühendada. Selleks loodi juure uus direktori koht. Alles jäi maakorralduseameti juhataja — maamõõdu inspektori nime all ja kinniswarade hindamise ameti maamõõdu osak. juhataja maamõõdu-tööde juhataja nime all, samuti maakorralduseameti rewidendid ja kinniswarade hindamise ameti kontrolörid.

Ümberkorraldus praeguses olukorras on terwitataw, kuid tähtis ei ole selle juures mitte see, kas uue asutuse loome ja kuidas seda ristime või kas wana liidame. Tähtis pole selles uues munstas, kuidas istuda, waid mida tegelased oskawad ja teewad. Meil pole wastawa haridusega iiskuijt puidus, lastagu need kätadele.

Maamõõtja.

Tehnikute ja maamõõtjate registreerimise kord.

Haridus- ja teadusministeeriumi kutseoskuse osakond on lähemalt ära määranud kawa, mille alusel edaspidi ministeeriumis toimetatakse tehnikute ja maamõõtjate registreerimist.

Maksima pandud kawa alusel tuleb registreerimist taotlejail peale muude dokumentide ministeeriumi esitada tunniõigus kutsealase ettevalmistamise kohta ja tunniõigus vähemalt kolm aastat kestnud erialalise praktika kohta. Oskuse kutsetaotleja kutsele vastavuse kohta teeb kutseoskuse osakonna direktor või tema asetäitja, kuhu juures mitteregistreerimisel avaldatakse need põhjused, mis ei võimalda registreerimist. Registreerimisel antakse kutseajaajale vastav dokument. Registreeritud tehnikute ja maamõõtjate kohta peetakse nimekirja, mis avaldatakse Riigi Teatajas iga aasta kohta järgneva aasta alguseks.

Jubul, kui kutseoskuse osakond on teinud tehniku või maamõõtja kutseoskuse kohta mitteregistreerimise otsuse, võib ühe kuu jooksul selle otsuse peale edasi laetavata haridus- ja teadusministeeriumile.

Postimees 25.01.1935

Algavad wannutatud maamõõtjate eksamid.

Wastawalt möödunud aastal wastuvõetud maamõõtjate seadusele wõiwad alates 1. augustist juriidilise ijeloomingga maamõõtjate töid teha ainult wannutatud maamõõtjad ja nende abid. Põllutööministeeriumi katastri ja maasordiduse osakond on jai puhul alanud seadusandjatele wastawalt ijifuteel wannutatud maamõõtjatele registreerimise loowialalduste wastuwõtmist. Registreeritawatele korraldatakse alates 1. maist wastawad eksamid haridusotjaalministri poolt kokkuleppeel põllutööministriga määratud eksamitomisjoni ees, mille esimehete on Peeter Päts.

Prægu, nagu teada, ei ole Eestis weel ühtki wannutatud maamõõtjat.

Postimees 08.04.1935

Esimesi wannutatud maamõõt- jaib.

Haridus-sotsiaalministeeriumis moodus-
tatud sellekohases komisjonis Peeter Pätsi
eesistumisel andsid wannutatud maamõõtja
kutseeksami ära eramaamõõtja Hans Berg-
mann, Tallinna linnamaamõõtja Tults,
Wiljandi linnamaamõõtja Tõntson ja maa-
mõõtja Kender Saaremaalt. 4 isikut on
seega esimesed wannutatud maamõõtjad
Eestis, kes võivad tegutseda hõlata, kui
nad põllutööministeeriumi katastri ja maa-
korralduse osakonna direktori juures selle-
kohase wande ära on annud ja 500 kr. taga-
tist raha sisse on maksnud.

Postimees 22.05.1935

Uusi wannutatud maamõõtjaid.

Teatavasti alates 1. augustist l. a. võivad hinnistus- ja katastriüksuste mõõtmisi ja vastavate plaanide koostamist teostada uue maamõõte seaduse järele ainult wannutatud maamõõtjad ja nende abid.

Sellepärast on soovitatav, et kodanikud, kellele tähendatud töid vajalik lasta teha, juba teadlikud oleksid ja pööraksid tulevikus ainult jääraste maamõõtjate poole, kes on registreeritud põllutööministeeriumis ja Riigi Teatajas välja kuulutatud. Riigiteenistuses olevad maamõõtjad ei või teha kodanikkudele eramaamõõdu töid.

29. mail sooritasid sellekohase komisjoni ees eksami seaduste ja määruste tundmises järgmised kutselised maamõõtjad: Tartust **Sten Mõrd**, Tallinnast — **Nikolai Pumanov** ja Pärnust — **Hans Paas**.

Naks esimest andsid möödunud laupäeval ametivande ära põllutööministeeriumis ja võivad peale sellekohase komisjoni sissematsemist tegutseda wannutatud maamõõtjatena.

Senist maamõtte korba pikendati.

Wabariigi walitjuse reedisel koosolekul waadati läbi ja pandi riigivanema dekreedina maisma maamõtte seaduse muutmise ja täiendamise seadus.

Maamõtte seaduse paragr. 35 alusel lõppes senine lord maamõtte alal tänarou 31. juulil. • Uue lorra maismapanemine aga wiibis senini ja maamõtte alal edasitegusamine oli eriti linnades takistatud. Et uue lorra maismapanemiseks jaoks tarvilikke eeltöid läbi wiia, muudeti tähendatud paragrahwi nii, et senine lord jääks püsima kuni 31. märtsini 1936. a., kusjuures endises loras walmistatud plaanid kuuluvad katastriameti õigekstunnistamisele.

Maamõtte seaduses on ette nähtud terve rida küsimusi, mis tulewad lorrabada wabariigi walitjuse määrustega. Üldiste eeskirjade andmine jäeti põllutöoministrile, kuid selle kohta puudus seaduses otlene eeskiri. Nüüd täiendati seadust wastawa paragrahwiga.

Triangulatsioonitööd Eesti hakkavad lõpule jõudma.

Matemaatilise Tehnika Seltsi populaar-
teaduslikul referaatide õhtul kõneles dots. R.
Vintländer teemal „Geograafiliste koordi-
naatide määramine Eesti triangulatsiooni
töödel“.

Geodeetiliste tööde aluseks on anda riigi
territooriumil rida põhipunkte, milledele hiljem
oleks võimalik rajada muud vajalikke mõõtmisi.
Neil korraldatakse mõõtmisi laitse- ja põllutöö-
ministeeriumid. Nimetatud mõõtmiste juures on
laasalegetu ka dots. Vintländer, kelle ülesandeks
on triangulatsiooni punktidele leida geograafilis-
ed koordinaadid. Selle töö teostamise juures rõh-
katakse põhimõttest, et kõige esmalt tulevad leida
ühtselt üldisema tähtsusega punktid, kusjuures
siis hiljem järk-järgult siirdatakse ühikabjaliku-
male maapinnal asuvate detailide ülesmäärimi-
sele. Ka on varematal ajal meie riigi terri-
tooriumil mitmesuguseid triangulatsiooni töid soo-
ritatud, kusjuures nendest juuremaks oli Rene
Lindnaalstaabi poolt umbes 80 aastat tagasi siin-
sel territooriumil tehtud triangulatsiooni tööd.
Küüid kus meie riik on iseenda jaoks ühiseks, tuli
järjelordselt asuda uuesti nende tööde juure.
Triangulatsiooni tööd algasid meil 1929. a. ning
töödega hakatakse varsti lõpule jõudma.